

PREVENTIA este responsabilitatea tuturor!

**Rețea de servicii mobile
de recuperare complexă
pentru copii și tineri cu dizabilități
din mediul rural**

**Campanie de informare privind factorii
de risc și probleme cauzatoare de handicap**

Proiect finanțat prin granturile SEE 2009 – 2014,

în cadrul Fondului ONG în România

*Conținutul acestui material nu reprezintă în mod
necesar poziția oficială a granturilor SEE 2009 – 2014*

Caritas Mitropolitan
Greco-Catolic Blaj

FONDUL

ONG

www.eeagrants.org
www.fondong.fdsc.ro

FACTORI DE RISC IN PERIOADA PRENATALA SI INTRANATALA METODE PROFILACTICE

**Dr. Andrea Antonescu
Medic specialist pediatru**

NOTIUNI INTRODUCTIVE

- ▶ **Profilaxia** = totalitatea masurilor care au ca scop menținerea sănătății și impiedicarea apariției bolilor.
- ▶ **profilaxie primara** - evitarea imbolnavirii individului sănatos (ex. vaccinare, pasteurizarea laptei, clorinarea apei potabile)
- ▶ **profilaxie secundara** - depistarea bolilor într-un stadiu incipient (ex. screening pentru TBC, DZ, HTA, luxație congenitală de sold, hipotiroidism congenital)
- ▶ **profilaxie terțiara** - prevenirea complicațiilor și a evoluției spre invaliditate (ex. fizioterapie, kinetoterapie)

NOTIUNI INTRODUCTIVE

- ▶ În funcție de factorii de risc există 2 categorii majore de boli cauzatoare de handicap:
  1. boli preconceptionale
  2. boli postconceptionale

I. Boli preconceptionale

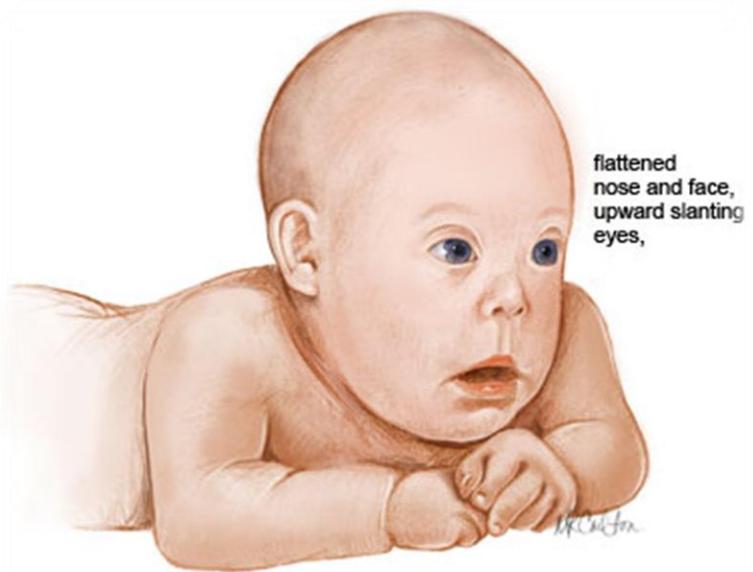
- ▶ Boli preconceptionale = boli genetice (sub act. factorilor genetici; alterarea mesajului genetic transmis de la parinti la copii; afectiunea poate afecta mai multe generatii sau pacientul poate fi primul cu boala respectiva din familia sa)
- ▶ -boli cromozomiale - dismorfism cranio-facial+sindrom malformativ+retard psihico-motor
(ex. Sindrom Down, Sindrom Turner)
- ▶ -boli monogenice - mutatii la nivelul unei singure gene
(ex. fenilcetonuria, hipotiroidismul congenital, acondroplazia, distrofia musculara Duchenne)

II. Boli postconceptionale

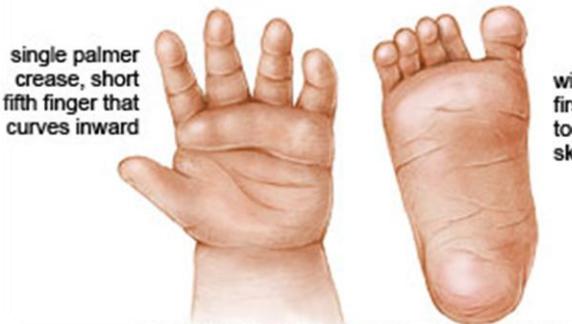
- ▶ **Boli postconceptionale** = boli congenitale (sub act. factorilor de mediu nocivi = teratogeni care actioneaza in cursul vietii intrauterine)
  - embriopatii (10 zile-3 luni postconceptional)
  - fetopatii (3 luni-9 luni postconceptional)
- ▶ Factorii teratogeni:
  1. chimici (alcool, droguri, anticonvulsivante, anticoagulante)
  2. fizici (radiatii)
  3. infectiosi (virus rubeolic, citomegalic, herpetic, varicelei, Toxoplasma gondi, Treponema pallidum); Sindrom TORCH = infectie congenitala
  4. mecanici (presiunea crescuta intrauterina)
  5. metabolici (DZ matern)

Sindromul Down

- ▶ prezenta suplimentara a unui cromozom - afecteaza in mod egal ambele sexe
- ▶ **dismorfism cranio-facial** (fata rotunda, hipertelorism, fante palpebrale oblice, nas mic, urechi mici jos implantate, gura mica, macroglosie)
- ▶ **sindromul malformativ** (MCC, malformatii respiratorii, digestive, renale, cerebrale, osoase, sunt palmar transvers unic =sunt simian, deget V scurt)
- ▶ **retard psiho-motor** (hipotonie musculara marcata), retard de dezvoltare (talie, greutate)
- ▶ din punct de vedere comportamental sunt veseli, afectuosi si foarte atasati de cei care ii ingrijesc
- ▶ **Profilaxie** - sfat genetic (risc major-varsta mamei >38 ani), cariotip fetal (amniocenteza), cariograma (parinti)

flattened
nose and face,
upward slanting
eyes,

single palmar
crease, short
fifth finger that
curves inward

widely separated
first and second
toes and increased
skin creases

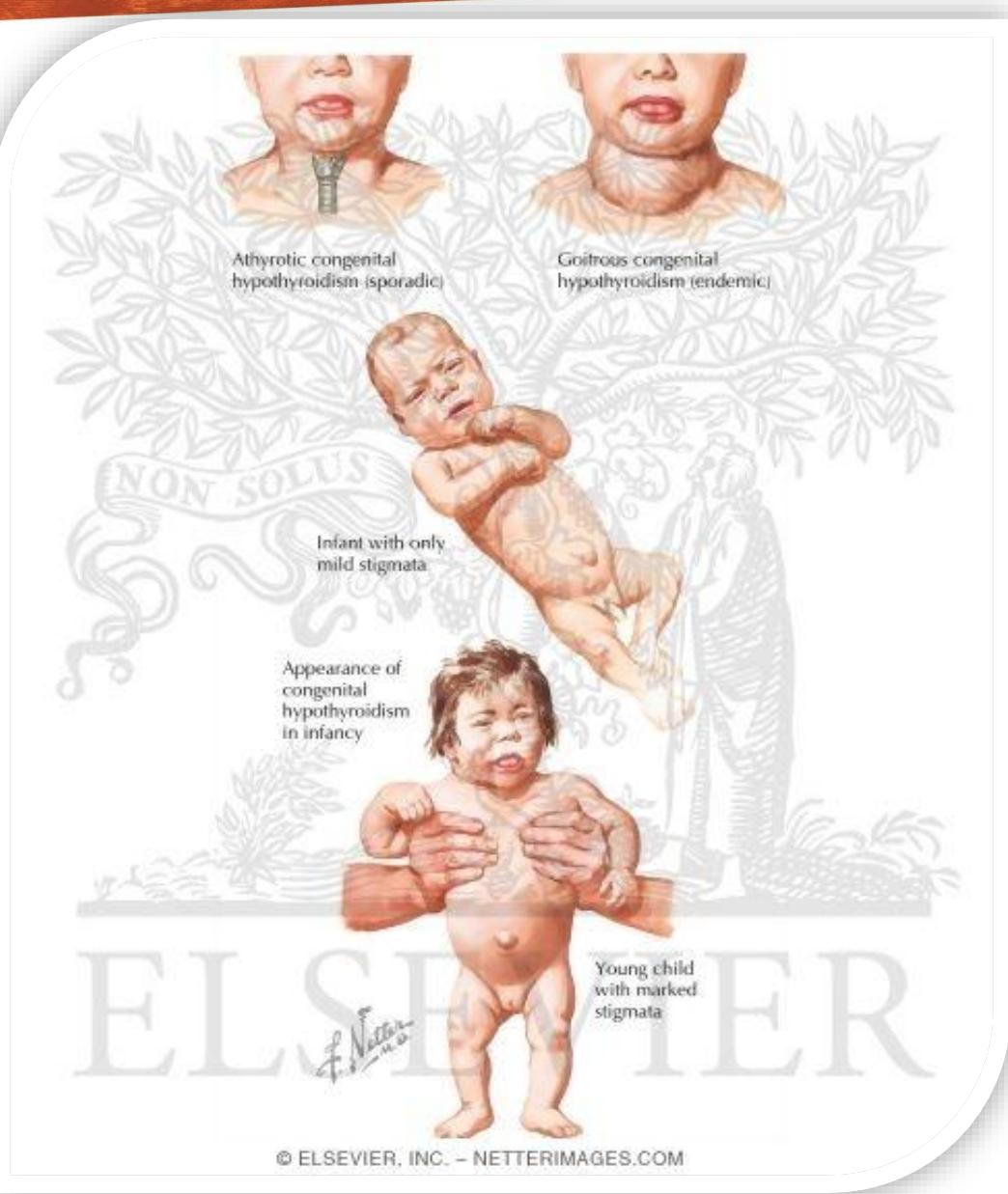
Copyright the Lucina Foundation, all rights reserved.

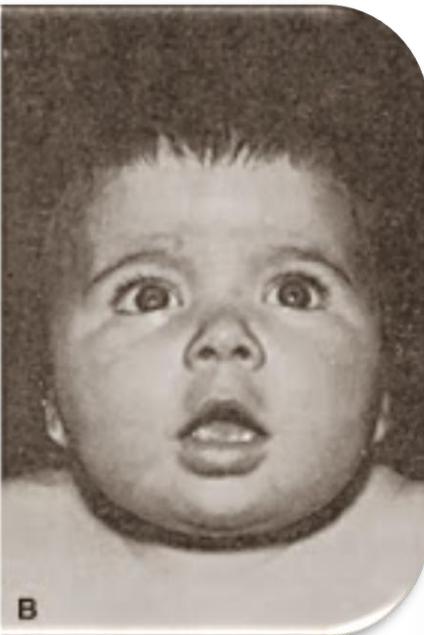

Hipotiroidismul congenital

- ▶ cea mai frecventa boala endocrina a copilariei fiind determinat de anomalii structurale ale glandei tiroide
- ▶ boala se manifesta din primele saptamani de viata
- ▶ **dismorfism facial** (fata rotunda de "luna plina", privire inexpresiva, , macroglosie, gura intre deschisa)
- ▶ **retard psiho-motor, retard de dezvoltare** (talie, greutate)
- ▶ tegumente uscate, aspre cu extremitati reci; constipatie
- ▶ **Profilaxie** - screening neonatal (determinarea TSH din sange la nou nascut)

Embriopatia indusa de Warfarina

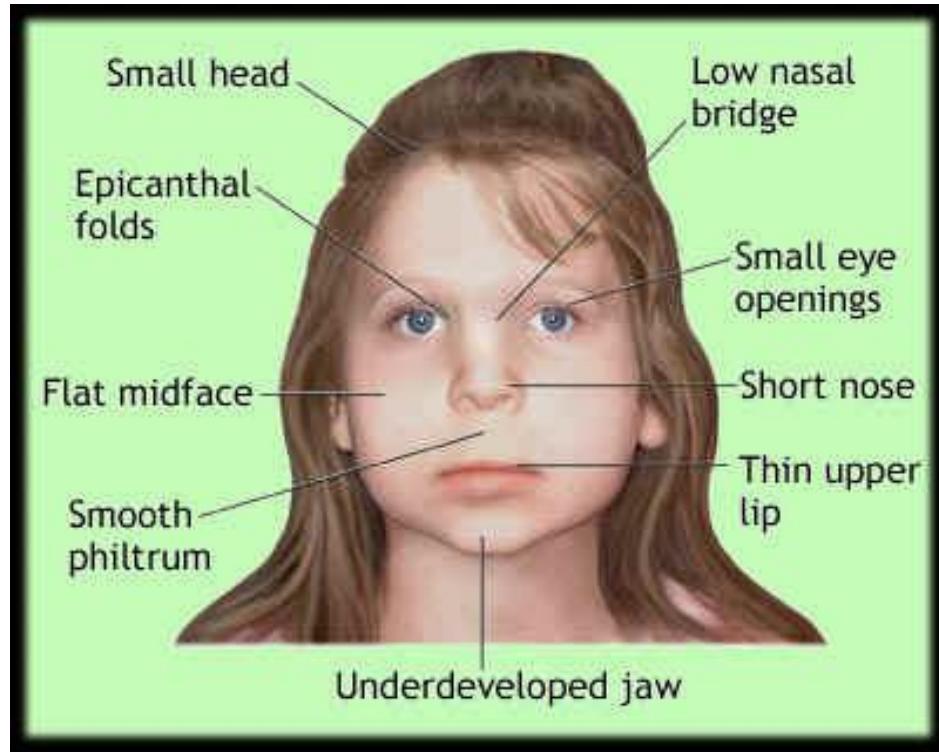
- ▶ dismorfism facial (hipoplazie nazala)
- ▶ anomalii osoase
- ▶ anomalii ale sistemului nervos
- ▶ retard mental
- ▶ Profilaxie - inlocuire cu heparina

Embriopatia indusa de anticonvulsivante (Carbamazepina, Acid valproic)

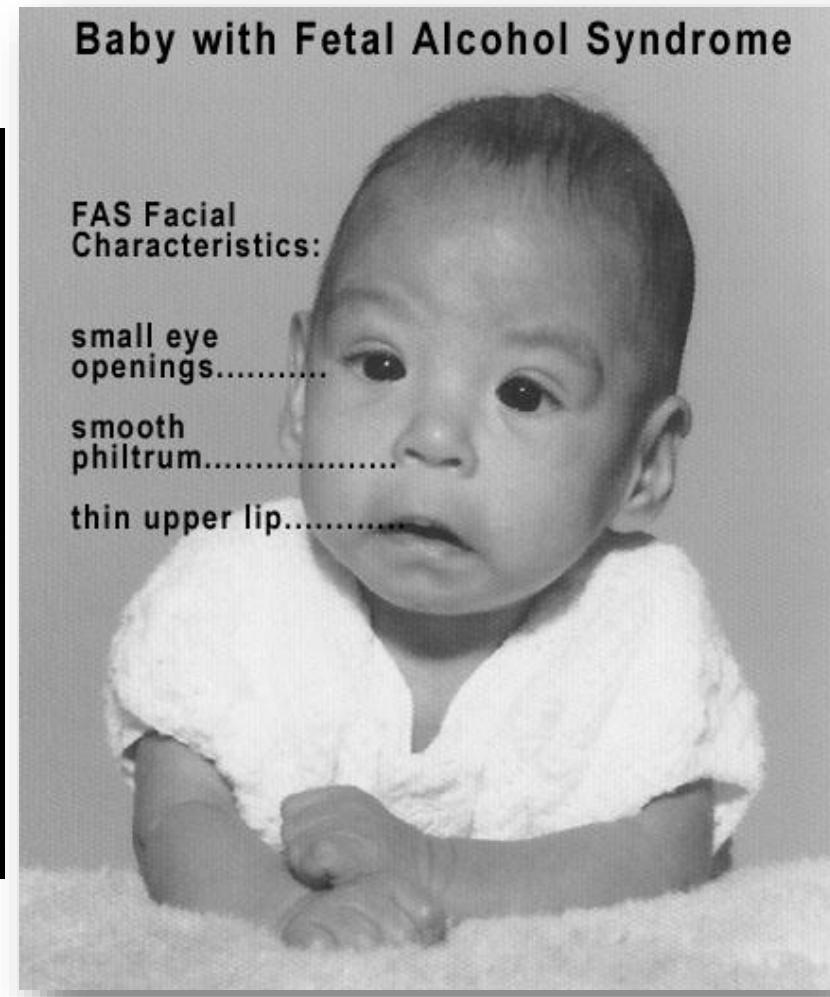
- ▶ dismorfism cranio-facial
- ▶ retard mental
- ▶ anomalii cardiace
- ▶ anomalii ale sistemului nervos
- ▶ !!! Acidul valproic creste riscul teratogen al medicamentelor anticonvulsivante daca acestea se utilizeaza concomitent
- ▶ **Profilaxie** - evitarea asociierilor de medicamente si utilizarea dozei minime eficiente

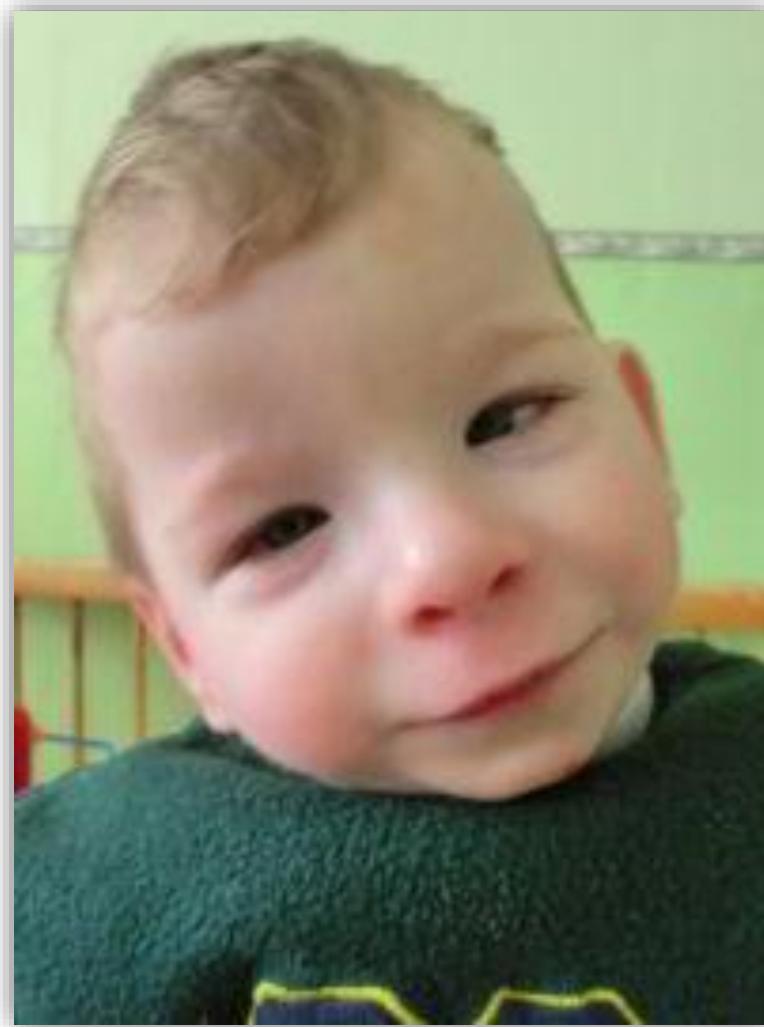
Sindromul alcoolic fetal

- ▶ reprezinta **cea mai frecventa** cauza de retard mental
- ▶ dismorfism crano-facial, anomalii cardiace, anomalii osoase (la nastere)+retard mental, tulb. de comportament (hiperactivitate, comportament impulsiv), anomalii dentare, cifoscolioza
- ▶ **Profilaxie** - excluderea bauturilor alcoolice pe perioada sarcinii (se prefera excluderea si nu reducerea sub o "doza prag" deoarece aceasta nu este cunoscuta si sindromul poate sa apara si dupa consumul unor cantitati pe care gravida le considera "modice"!)

Baby with Fetal Alcohol Syndrome

Embriopatia indusa de cocaina

- ▶ abort spontan, nastere prematura, dezlipire de placenta
- ▶ anomalii digestive
- ▶ hemoragie intracraniana
- ▶ anomalii ale membrelor

Toxoplasmoza congenitala

- ▶ cauzata de **Toxoplasma gondii**
- ▶ **sursa de infectie** - mama infectata in cursul sarcinii sau cea care prezinta o boala cronica reactivata; pentru gravida sursa este reprezentata de carnea de porc insuficient preparata termic si/sau contactul cu animale infestate (caine, pisica)
- ▶ boala poate fi dobandita in timpul sarcinii sau inainte de conceptie ; deseori gravida prezinta o forma asimptomatica de boala
- ▶ poate cauza **avort precoce**
- ▶ **Tablou clinic:** majoritatea dintre nou nascuti sunt asimptomatici la nastere dar ulterior pot prezenta manifestari oftalmologice sau neurologice (cataracta, glaucom, convulsii, hidrocefalie, calcificari intracraiene); exista 4 forme clinice de boala evolutia fiind deseori fatala; cei care supravietuiesc vor dezvolta **retard psiho-motor, coriorretinita, surditate**
- ▶ **Profilaxie** - prenatal si intranatal (testarea Ac specifici IgM, IgG; daca Ac IgM sunt pozitivi, se initiaza tratament specific pana in momentul nasterii)

Rubeola congenitala

- ▶ cauzata de **virusul rubeolei**
- ▶ sursa de infectie - gravida cu rubeola
- ▶ poate cauza **avort spontan**
- ▶ **Tablou clinic:** cardiopatie congenitala + suferinta oculara (cataracta, glaucom) + suferinta auditiva (surditate) = triada Gregg +/- retard mental
- ▶ **Profilaxie** - vaccinare antirubeolica inainte de sarcina (se poate efectua si la femeile tinere care nu au fost vaccinate si nu au avut rubeola in copilarie; 3 luni postvaccinare se indica medicatie anticonceptionala)
  - administrare de imunoglobuline umane specifice (immediat dupa contact rubeolic)
- ▶ datorita severitatii bolii in caz de primo-infectie in primele 3 luni de sarcina se recomanda **avort terapeutic**; reinfectia nu este teratogena

Infectia congenitala cu CMV

- ▶ sursa de infectie - mama infectata in cursul sarcinii
- ▶ **Tablou clinic:** exista 3 forme clinice de boala; unele persoane sunt asimptomatice, altele pot dezvolta manifestari neurologice (convulsii, tetraplegie spastica, retard mental), hematologice (anemie, trombocitopenie), hepatita neonatala
- ▶ **Profilaxie** - testarea Ac specifici IgM cu evitarea conceptiei pana la negativarea lor

Infectia cogenitala cu virus herpetic

- ▶ sursa de infectie - mama infectata in cursul sarcinii (herpes genital)
- ▶ Tablou clinic: manifestari neurologice (meningita, encefalita), oftalmologice, hematologice
- ▶ **Profilaxie:** - nastere prin sectiune cezariana in cazul gravidelor cu infectie herpetica genitala

Sifilisul congenital

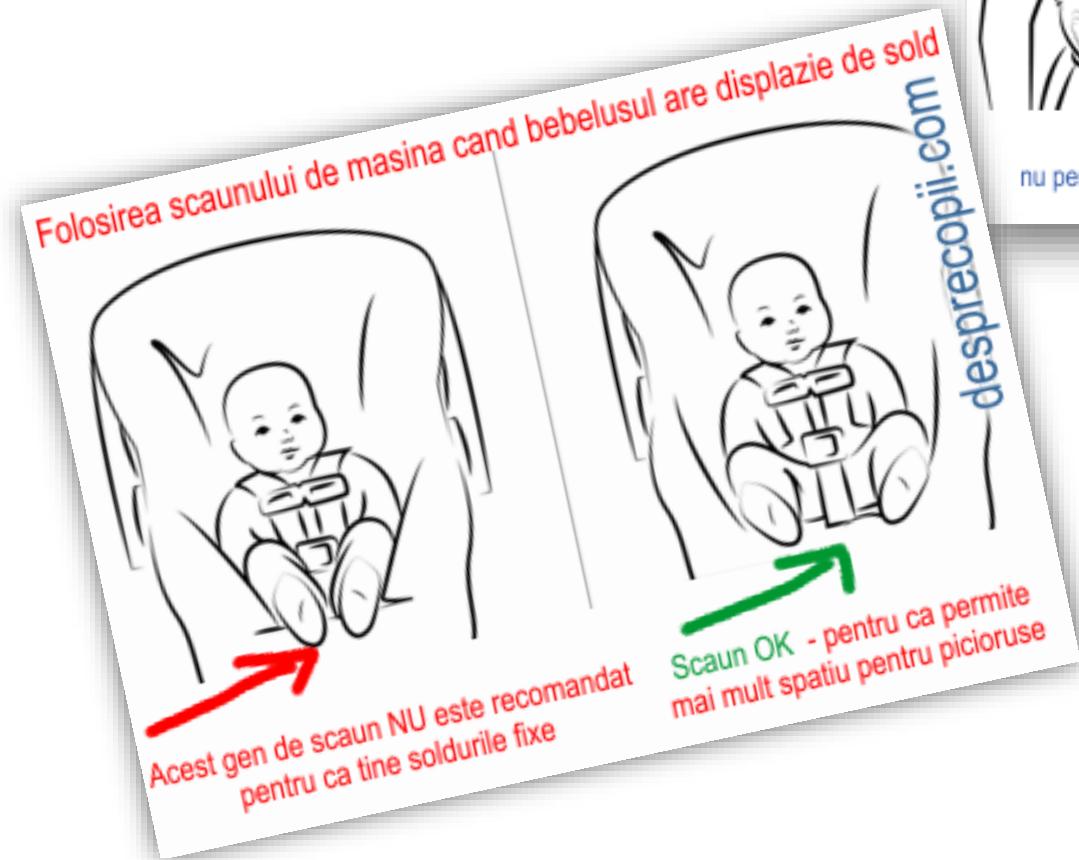
- ▶ cauzat de **Treponema Pallidum**
- ▶ sursa de infectie - mama cu sifilis primar sau secundar
- ▶ poate cauza **abort/nastere prematura**
- ▶ **Tablou clinic:** manifestari neurologice, oftalmologice (glaucom), osoase, hematologice, cutanate
- ▶ tardiv - dupa cativa ani sau la pubertate - triada Hutchinson (dinti deformati, surditate, keratita)
- ▶ **Profilaxie:** - screening prenatal si intranatal pentru depistarea femeilor infectate

Embrio-fetopatia diabetica

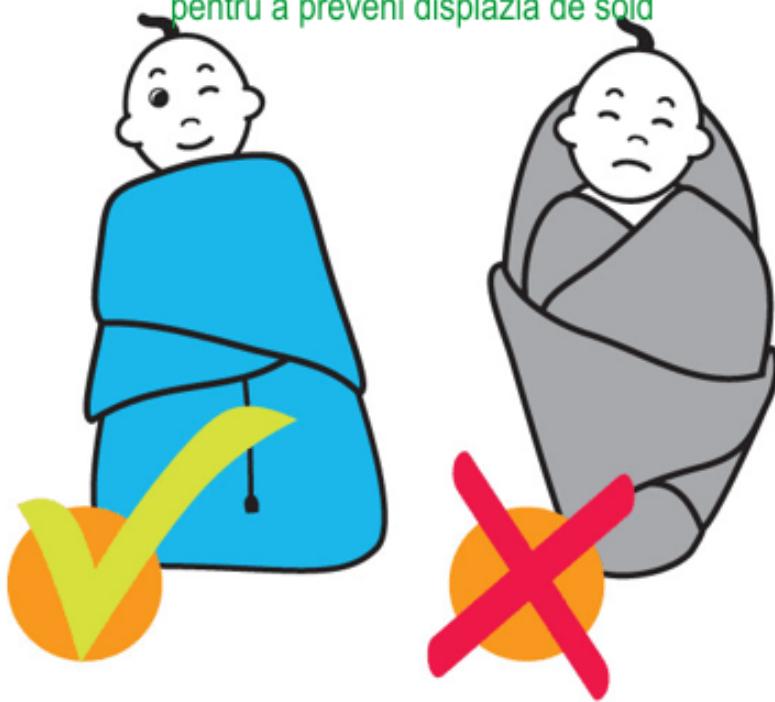
- ▶ moarte intrauterina / abort spontan / nastere prematura / nastere la termen dar copil supraponderal
- ▶ anomalii cardiace, renale, osoase, genitale, anomalii cerebrale (anencefalie => retard mental); dismorfism facial
- ▶ convulsii secundare hipoglicemiei

Luxatia congenitala de sold

- ▶ dispalzia de sold (dislocatie) = boala multifactoriala (factori genetici si de mediu) ce consta in dezvoltarea anormala a soldului; nefrata sau tratata incorect determina luxatie congenitala de sold
- ▶ poate afecta unul sau ambele solduri fiind mai frecventa la sexul feminin (frecventa este mai mare in familiile in care exista si alti membri afectati)
- ▶ **Tablou clinic:** semne indirecte la nastere (mai multe pliuri pe fata interna a coapsei, mobilitate usor mai scazuta) ulterior cand copilul incepe sa meargă apar -mers schiopat, mers pe varfuri, un membru inferior mai scurt
- ▶ **Profilaxie** - screening neonatal (consult ortopedic la varsta de 4-6 saptamani in vederea efectuarii ecografiei de sold)
- ▶ **!!! depistarea precoce** cu aplicarea tratamentului (dispozitiv special-ham) => recuperare completa
- ▶ depistarea tardiva => tulburari circulatorii, deformari osoase cu **invaliditate**

Cum se infasa bebelusului corect
pentru a preveni displazia de sold

desprecopii.com

Pavlik Harness

MITURILE VACCINARII

- ▶ Informarea despre vaccinare trebuie sa se faca printr-o persoana competenta, medic de familie, medic pediatru, medic infectionist si nu din surse neoficiale (doar medicul este in masura sa explice beneficiile sau efectele adverse ale vaccinurilor); in lipsa unei informari corecte apar o serie de mituri fara o baza stiintifica

MITURILE VACCINARII

- ▶ **1. Bolile infectioase au inceput sa dispara inainte de introducerea vaccinurilor**
-masurile generale de sanatate nu protejeaza impotriva imbolnavirii in cazul expunerii la agenti patogeni , in timp ce vaccinurile ofera aceasta protectie
- ▶ **2. Vaccinurile nu au efect**
-programele de imunizare mentin nivelul redus al bolilor precum poliomielita, rujeola, rubeola etc.
- ▶ **3. Este mai bine sa faci boala decat sa te vaccinezi**
-riscul complicatiilor grave (handicap definitiv, deces) este mult mai mare decat al vaccinurilor (ex. hepatita B - ciroza; poliomielita - paralizie; rubeola in sarcina - malformatii grave)
- ▶ **4. Copiii alimentati natural (la san) nu au nevoie de imunizare**
-laptele matern protejeaza numai impotriva unor tipuri de infectii cu conditia ca aceasta sa fi trecut prin boala; ulterior aceasta imunitate dispare in timp, copilul formandu-si propriul lui sistem imunitar

MITURILE VACCINARII

- ▶ 5. Bolile care pot fi prevenite prin vaccinuri au fost eradicate, deci vaccinarea nu are rost
  - scopul vaccinarii este de a ne proteja pe noi insine si pe cei din jur (eliminarea riscului de a-i contamina pe cei din jurul nostru)
- ▶ 6. Vaccinurile au multe efecte secundare, chiar deces
  - reacțiile adverse cele mai frecvente sunt inofensive (febra, roseata la locul inocularii); cele grave sunt foarte rare (1 la 1000, 1 la 100.000); beneficiile sunt reprezentate de scaderea/eliminarea cazurilor de boala ale caror riscuri sunt mult mai mari
- ▶ 7. Vaccinurile pot cauza autism
  - nu există nici o dovada ca vaccinul antirujeolic crește riscul de apariție al autismului sau altor tulburări de comportament

MITURILE VACCINARII

- ▶ Daca credeți ca febra de 40° C este periculoasa pentru copilul vostru atunci cum vi se pare o **paralizie din cauza poliomielitei**, o **surditate din cauza oreionului**, o **leziune permanentă a creierului din cauza rujeolei???**

